

До 75-ї річниці завершення
Другої світової війни!

1939
1945

**НІКОЛИ
ЗНОВУ**

02 вересня 1945 року

ОБЛИЧЧЯ ПЕРЕМОГИ

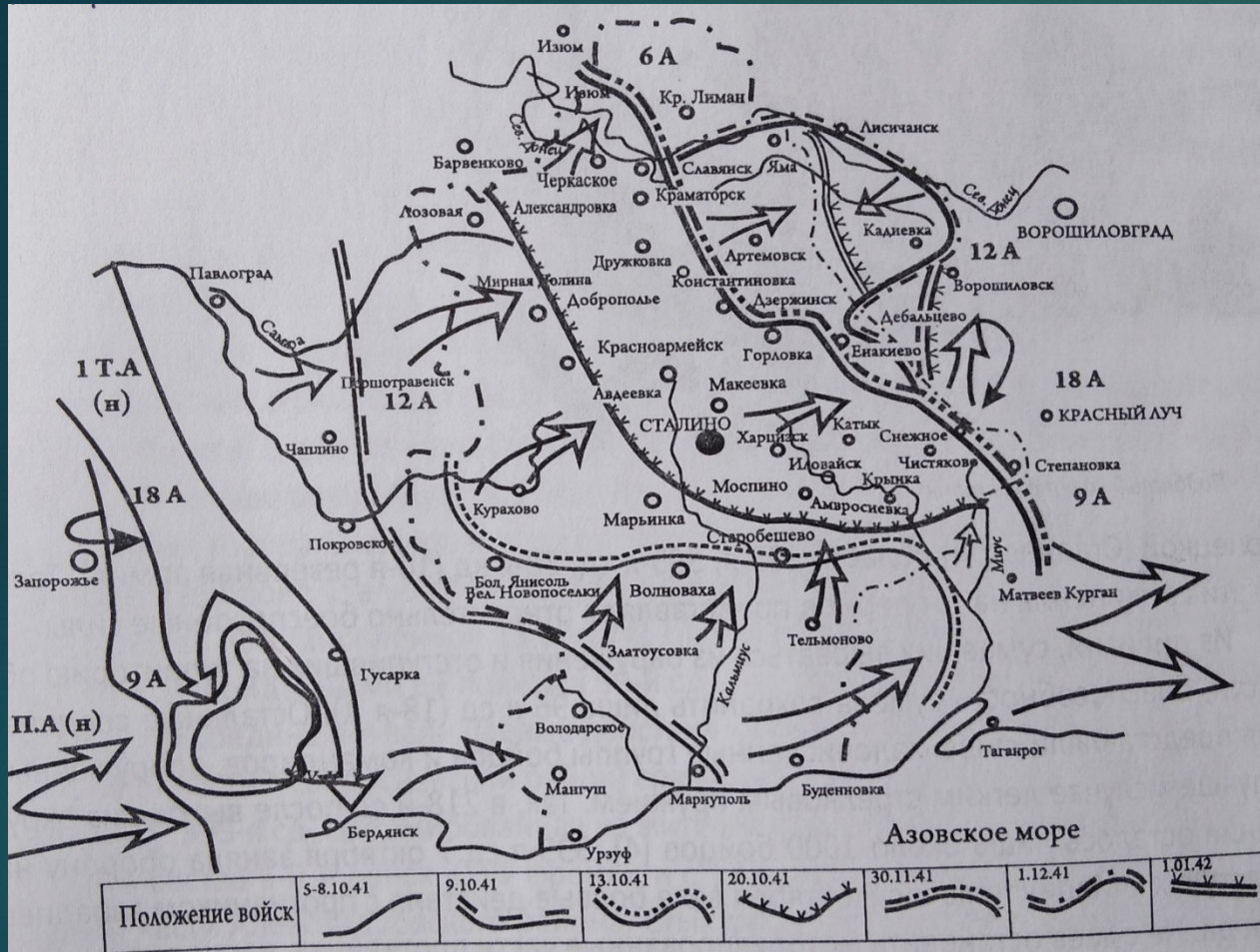
Тебе немає.
Але є мій спомин.
І не згадаю, ні я спом'яну.
І спом'яну, і пом'яну.
І ще раз війни прокляну.
Л. Костенко

2 вересня 2020 у світі відзначається знаменна дата- 75-та річниця закінчення Другої світової війни, а 6 вересня- особливий, святковий день для всіх мешканців Дружківки. 77 років, тому рідне місто було звільнене від кривавої фашистської навали.

Подвиг ветеранів війни – еталон мужності та патріотизму.

Пам'ять про героїзм наших громадян у Другій світовій війні назавжди залишиться в наших серцях. Сьогодні, коли Україна знову змушена відстоювати свою незалежність і свободу, ми схиляємо голови перед пам'яттю жертв Другої світової війни. Ми шануємо і будемо шанувати пам'ять про героїв, полеглих в боях за визволення рідної краю»

Оборона Сталінської області

ЖЕРНОСЕК

Володимир Федорович

Шостого вересня 1943 року переслідуючи відступаючого противника, ми підійшли до міста Дружківка з боку Яковлівського саду. Зав'язався бій. Передній край оборони противника проходив по річці Кривий Торець. Ворог мав тут протитанковий рів і окопи. Мости через річку були підірвані. Вночі танкісти форсували водну перешкоду. Я з мінометним розрахунком на підручних засобах перебрався через річку. Прорвали оборону і звільнили рідну Дружківку. Потім ми піднялися вгору, де зараз школа-інтернат №1, та з ходу вибили фашистів з селищ Райське, Андріївка, Золотий Колодязь.

Володимир Федорович Жерносек є кавалером орденів Вітчизняної війни першої та другої ступенів, двух орденів Червоної зірки. Йому присвоєно звання Почесний громадянин міста Дружківка.

КУДРЯВЦЕВ

Віктор Єгорович

3 травня 1942 року розпочався бойовий шлях молодшого лейтенанта Віктора Кудрявцева. Його було направлено до міста Балахна Горківської області, де формувалась 279-ма стрілкова дивізія. Молодший лейтенант приймає командування над мінометним взводом 82-міліметрового батальйонного міномету.

В серпні дивізію перекидають під Ржев, Великі Луки, а мінометчиків під місто Біле з тією ціллю, щоб вони відновлювали фронт. Мінометчиків загарбники зустріли масивними обстрілами. Оборону тримали два місяці.

3 листопада 1942 року 279-ю стрелкову дивізію направляють під Сталінград, але по дорозі їх дивізію перекидають на оборону Ворошиловграда. Біля місяця вели тяжкі запеклі бої за місто. 1001-й полк прорвав оборону німців в передмісті Ворошиловграда, після чого було звільнено місто Ворошиловград. На знак подяки 279 дивізії в селищі Гостра Могила був встановлений пам'ятний меморіал воїнам-визволителям.

В осени 1943 року Віктор Єгорович зі своєю дивізією брав участь у тяжких боях за звільнення Часов Яру, Веролобовки, Білокузьминовки, Дружківки, Добропілля, Золотого Колодязю, Запоріжжя. Також, Кудрявцев приймав участь у ліквідації німецького плацдарму на лівому березі Дніпра, Сандомирського плацдарму. Старший лейтенант Кудрявцев брав участь у звільненні Польщі та Германії. Війну закінчив в Празі.

Нагороджений орденом Червоного Прапора, Вітчизняної війни II ступеню, медалями «За бойові заслуги», «За Взяття Праги».

ВАРЧЕНКО Дмитро Іванович

Як тільки Дружківка зустріла своїх визволителів, Дмитро Іванович, будучи ще підлітком пішов працювати в кар'єр, де такі ж як і він підлітки і жінки здобували глину. На початку.

1944 року щотижня на два-три дні дружківських хлопців стали викликати в Андріївський військкомат. Офіцери вчили їх стріляти, бігати, кидати гранати. Тобто, офіцери намагалися за короткий термін часу навчити їх військовим премудростям і підготувати до бойових дій.

1 грудня 1944 року Дмитро Іванович і його однолітки в моторошну холоднечу пішки добиралися до пункту призначення в селище Андріївка, а потім таким же шляхом на фронт в західний район. Молодий боєць потрапляє в артилерійський полк №1938, який дислокувався в місті Дніпропетровськ і служить там заряджаючим 40-міліметрових зеніток. Разом зі своїми товаришами по службі Дмитро Іванович охороняв залізничні і автомобільні мости.

Радісну звістку про Перемогу зустрів на березі річки Дніпро, де дислокувалась його рідна батарея. « Палили зі всієї стрілецької зброї. навіть спрацювали без команди один раз зенітки. Радості не було меж».

Варченко Дмитро Іванович нагороджений медаллю «За отвагу» , «За перемогу над Германією в Великій вітчизняній війні 1941-1945 року».

САМОРОКА

Григорій Микитович

Свій бойовий шлях Григорій Микитович розпочав після звільнення рідного міста Дружківка. На фронтах Великої Вітчизняної війни у складі II Українського фронту з вересня 1943 по грудень 1944 року. Брав участь у звільненні Дніпропетровської та Миколаївської областей . У одному з нічних боїв за звільнення румунського містечка Полешко, був тяжко поранений у живіт. Дуже тривалий шлях довелось пройти Григорію Микитовичу до свого одужання. Життя хлопця вдалося спасти, але у ряди захисників він вже не міг стати. У грудні 1944 року Григорія комісували, після чого він повернувся до рідної Новогригорівки. Як тільки поранення остаточно загоїлись - Григорій Микитович пішов працювати в георозвідку Новорайського родовища вогнетривних глин.

Нагороджений Орденом війни I ступеню та медаллю «За Відвагу».

КАЛІБЕРДА Іван Федосійович

Івану виповнилося 18 років, коли він пішов на фронт. Хлопець потрапив в механізовану бригаду і став десантником. Брав участь в боях за Кривий Ріг, в Корсунь-Шевченківській операції, дійшов до станції Роздільна в Молдавії.

Іван Федосійович був поранений у ногу. Чотири місяці він провів у госпіталі Боржомі. Коли став одужувати, чим міг став допомагати пораненим: листи писав, домовлявся з шефами про концерти. Написав листа до однополчан про те, що скоро повернеться в частину, щоб разом добивати ворога. Лист Івана опублікувала артилерійська газета. Однак, лікарі зробили висновок про непридатність Кабіберди до подальшої військової служби. Так, Іван Федосійович став інвалідом війни, не досягнувши дев'ятнадцяти років.

Після повернення з війни Іван Федосійович пішов встановлювати Дружківський машинобудівний завод. Його благородну працю було відзначено Золотою Зіркою Героя.

МЕНЬШИКОВ Серафим Олександрович

З малих років Серафим Олександрович мріяв бути офіцером. Війну у 1941 році хлопець зустрів в Ленінграді курсантом останнього курсу артилерійського училища. В цьому ж році йому вручили лейтенантські погони.

Командир взводу 45-міліметрових знарядь захищав Ленінград від оскажених гітлерівців. Був важко поранений. В госпіталі відновлювався більше шести місяців. Молодий організм поборов всі недуги - і лейтенант Меньшиков знову в бойовому строю. І так зі своїми "сорокопятками" офіцер громив фашистів до Перемоги.

Закінчив війну в 1945 році у званні капітана.

Нагороджений орденом Червоної Зірки, медалями «За оборону Ленінграда», «За взяття Берліна», «За Перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр».

РЯБЧЕНКО

Михайло Данилович

До початку війни Михайло Данилович працював токарем в ремонтно-механічному цеху Торецького заводу. У 1941 році Батьківщина покликала його на боротьбу з оскраженілим фашизмом. Армії потрібні були офіцерські кадри і Михайла направляють в Київське піхотне училище. Навчання пройшло швидко. З погонями молодшого лейтенанта Рябченко їде на Маньчжурський кордон, де в терміновому порядку йде формування 17-ї армії Забайкальського військового округу. Командир стрілецького взводу стрілецького полку Михайло зі своїми солдатами майже три місяці займався зміцненням кордону. 11 липня 1942 року по наказу Ставки 17-у армію направляють на Сталінградський фронт. Солдат був поранений, відновлювався в госпіталі.

12 січня 1943 року було сформована рота, в якій командиром взводу став Михайло Рябченко. Рота терміново попрямувала на Воронежський фронт в 206-ту стрілецьку дивізію 748 -го стрілецького полку. І знову тяжке поранення, і знову госпіталь в місті Халілова Оренбурзької області. І в цей раз лікарям вдалося поставити на ноги молодого офіцера. Рябченко повертається воювати на І Український фронт в 149-у Новгород-Волинську стрілецьку дивізію в 944 стрілецький полк. Звільняв Долбуново, Дубно, Броди.

Нагороджений двома орденами Червоної Зірки, орденом Вітчизняної війни І та ІІ ступенів, орденом Бойового Червоного Знамені, медалями «За взяття Берліну», «За визволення Праги», «За перемогу над Германією в Великій вітчизняній війні 1941-1945 років» Після повернення з фронту, відновлював роботу Торецького машинобудівного заводу.

САВЧЕНКО

ІВАН ІВАНОВИЧ

До початку війни Іван Іванович працював техніком-електриком на Торецькому заводі ім. Ворошилова. Постійно виступав в багатотиражній газеті "Ворошиловець", став її кореспондентом. Був першим редактором газети "Дружківський робочий", а коли почалася війна - добровольцем пішов на фронт. Воював на Волноваському, Вороніжському і Українському фронтах. Завжди був на передовій - політруком бригади, військовим кореспондентом. Велику Перемогу зустрів у Відні. Його сміливість і відвага були відзначені орденами Вітчизняної війни I ступеня, двома орденами Червоної Зірки, медалями "За відвагу", "За взяття Відня". Військовий кореспондент пішов у відставку у званні підполковника. Після повернення з фронту Іван Іванович не кинув перо, а працював головним редактором радіо і телебачення, редактором багатотиражної газети «Університетське життя». Журналісту Савченку присвоєно звання «заслужений працівник культури».

КУШНАРЬОВ Олександр Васильович

В 1941 році воєнний комісаріат призвав сімнадцятирічного хлопця Сашка Кушнарєва до служби. Вийшло так, що його визначили працювати на кінний двір хімзаводу. У 1942 році він закінчив школу ФЗН при етне училистанції Бікетовка під Сталінградом і був направлений в міномще. Отримавши звання молодшого лейтенанта, Кушнарєв став командиром взводу 120 -міліметрових мінометів, а потім, освоївши 45-міліметрові гармати, - командиром взводу в стрілецькому полку в Тоцький лісах Оренбурзької області. У 1943 році разом зі своїм полком звільняв Житомир, Коломию, Тернопіль. Через Львів попрямували на Сандомирський плацдарм, а потім - на Краков у складі І Українського фронту.

У березні 1945 року отримав друге поранення під Прагою, де і зустрів перемогу у військовому госпіталі.

ГАЛАЙ

Федір Петрович

Свій бойовий шлях Федір Петрович розпочав у 1943 році. Його направили розвідником в полкову розвідку. Під час одного з походів в тил до гітлерівців розвідник захопив "язика" і отримав свою першу нагороду "За відвагу".

Завдяки навичкам, які він отримав в полковій розвідці, він міг пробиратися в лігво ворога. Брати розвіддані, а якщо буде потрібно- «язика». Якщо це потрібно було-він майстерно підривав будь-який об'єкт. Найгарячіші точки у війні пройшов сержант Федір Петрович Галай. Брав участь в боях за звільнення Донбасу і всієї України, бився за Румунію, Болгарію, Югославію, Угорщину, Австрію. Тричі був поранений, лікувався в санбаті і госпіталі і знову повертався. Свій ратний похід Федір Галай закінчив в Берліні.

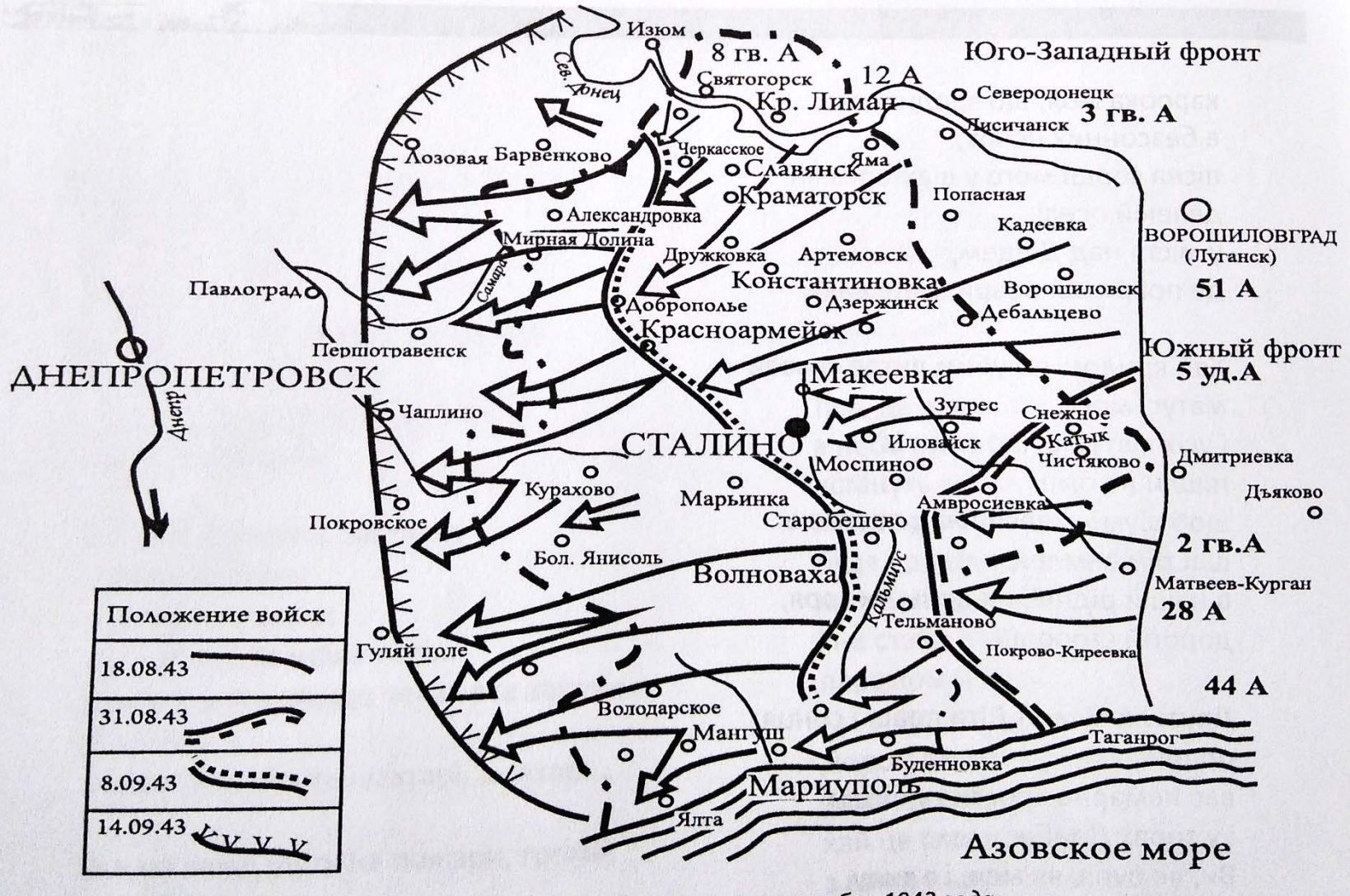
Федір Петрович нагороджений орденом Вітчизняної війни I ступеню, медалями «За відвагу», «За бойові заслуги», «Болгарська Вітчизняна війна», «За взяття Будапешту», «За визволення Белграду», «За взяття Відню», «За взяття Берліну».

До рідної Дружківки Федір Галай повернувся інвалідом війни.

Листівки з фронту до рідних у Дружківку

**Донбаська наступальна операція ,
серпень-вересень 1943 року**

3 акту комісії з розслідування звірств німецьких окупантів

Свою діяльність нелюди в місті почали з того, що в перший же день розстріляли сімох невинних громадян, а потім повісили в різних районах ще шість чоловік. Особливу жорстокість вони проявили в ніч з 3-го на 4-те березня 1942 року, коли відразу було вбито 250 людей шляхом підриву скелі, яка обрушилася на голови нещасних жертв і своїми обломками заживо поховала їх усіх. Жорстокість цих нелюдів не знала меж .

Стріляли без розбору: дітей, жінок, людей похилого віку, партійних і безпартійних. Всього таким чином знищено 1130 осіб. За час німецької окупації з міста було вивезено в Німеччину 1214 осіб, головним чином - дівчат у віці 16 років.

На протязі 5 і 6 вересня 1943 року безперервно день і ніч сотні цих бандитів виробляє руйнування міста. Вони підірвали всі промислові підприємства, школи, лікарні, залізничні мости, вокзал. Матеріальний збиток, причинений місту, величезний. По промисловості, торгівлі, сільському господарству збитки складають 134 млн.313 тисяч рублів. По комунальним підприємствам -5828 тисяч рублів. По установам міста-559,5 тисяч рублів. По соціально-культурним установам-137648,8 тисяч рублів..

По релігійному культу - 2265,5 тисяч рублів. Збиток, причинений окремим громадянам міста Дружківки, становить 85133,6 тисяч рублів. Всього причинено збитків по місту на 242243,2 тис рублів

ПАМ'ЯТАЄМО,

ШАНУЄМО,

ПИШАЄМОСЯ !!!

*Вічна пам'ять загиблим і
вічна слава героям
Другої світової війни*

